TJUFPOJKEN.

MUNTRATIONS-KALENDER

PÅ VERS OCH PROSA

FÖR

UNGKARLAR.

[1:a årg.]

TJUFPOJKEN.

MUNTRATIONS-KALENDER

PÅ VERS OCH PROSA

FÖR

UNGKARLAR.

[1:a årg.]

[Utg. af J. Philipsson]

GÖTHEBORG.
TRYCKT HOS N. J. GUMPERT & COMP.
1850.

Anekdoter.

Ett ledsamt tryckfel.

Då Jenny Lind gaf gästroler i Berlin, uppträdde hon äfven i *Aminas* role uti operan »Sömngångerskan.» En recensent skref härom: »Jenny Lind gjorde härstädes furore såsom *Amina*. — Vid tryckningen hade punkten öfver bokstafven *i* blifvit afbruten, så att det nu stod att läsa: »Jenny Lind gjorde härstädes furore såsom *Amma*.

Repetitionerna.

En berömd gift skådespelerska uppträdde såsom *Eulalia* i Kotzebues drame, »Verldsförakt och ånger.» Konstnärinnans man och »husvän» befunno sig såsom åskådare i en loge. Förtjust öfver det bifall hans kära hälft i så rikt mått skördade, utropade den öfversälle äkta mannen: »Ack så gudomligt! huru förträffligt spelar icke min hustru otrogen maka.» — »Det är onekligt,» genmälte »vännen,» — »men om ni också visste, hur ofta jag hemma hos er repeterar rôlen med henne!»

Naiv bekännelse.

En äkta man, som hörde berättas, att en af hans vänner erhållit ett dolkstygn af sin hustrus älskare, utropade: »Kors för fan! Om jag skulle få ett dolkstygn af hvar och en utaf min hustrus kurtisörer, så skulle jag snart se ut som ett såll.»

Det gör ingenting.

En löjtnant, som en längre tid fjeskat för en vacker värdhusflicka, hade ändtligen fått saken så långt, att den täcka Thilda alltsomoftast kom och „hälsade på» hos honom. Flickan, som i början var något motsträfvig, lugnades ständigt af löjtnanten med dessa ord: »Det gör ingenting.» Emellertid hade det ändå *»gjort någonting»* och efter ungefär 3:ne qvartals förlopp infann sig Thilda en vacker morgon hos sin älskare, lade en aldrasomsötaste pojkbyting på hans säng, i det hon sade: Se der har han sitt *»gör ingenting!»* — och borta var hon.

Ein Mal ist Kein Mal.

En ung äkta man förundrade sig öfver sin hustrus förtidiga nedkomst. Barnmorskan, som hörde detta, tröstade honom med följande ord: Bästa herre, med det *första* barnet passerar sådant rätt ofta, men sedan händer det icke mer.»

Moderligt råd.

«Käre Carl,» förmanade en mor sin till akademien afresande son, »akta dig för liderliga fruntimmer, och om du inte kan »låta bli,» så tala heldre med någon *hederlig fru*, hon skall visst icke vägra.»

Han är oskyldig dertill.

En fru utstod vid sin nedkomst svåra plågor. Hennes make var så bedröfvad öfver hennes lidande, att han satte sig vid sängen och gret. »Min söta gubbe,» tröstade honom den hulda makan, »gråt icke så, jag vet, att du icke rår för mina plågor.»

Tidigt förstånd.

»Vet du, syster lilla,» frågade en 12:årig flicka, »hvarföre små barn icke kunna tala, då de komma till verlden?» »Nej,» svarade lillan. »Jo,» upplyste den andra, »det är för det att de ej skola kunna berätta hvar de komma ifrån.

Det är skillnaden.

Kongl. Boktryckaren F. hade utgifvit den s. k. *Svartkonstboken* och blef i anledning häraf uppkallad till Gustaf III. Hustrun inställde sig i stället. Med rynkade ögonbryn frågade Konungen, pekande på ett exemplar af boken. »Är ni hustru till den

boktryckare, som lägger upp dylika böcker?» — »Ack nej, Ers Maj:t,» svarade frun ödmjukt, »det är jag som *lägger upp*, min man *trycker* bara.» — Gustaf log och saken var glömd.

Dagligen.

»Tänker ni då aldrig på giftermål?» frågade ett fruntimmer en ungkarl. »Jo gudbevars,» blef svaret, »hvarenda qväll, då jag går till sängs.»

Förbättradt.

På en furstinnas hoftheater uppfördes en pjes, hvari på ett ställe en soldat skall utropa: »lefve Konungen, min flicka och jag sjelf; Konungen för alla, min flicka för mig ensam!» Den person, som spelade soldatens rôle, ville visa sin underdåniga uppmärksamhet mot furstinnan och ändrade derföre stället sålunda: »Lefve furstinnan, min flicka och jag sjelf; *furstinnan för alla*, min flicka för mig ensam!»

Om.

En skådespelerska spelade en karl-rôle så förträffligt, att en herre bland åskådarne hviskade till sin granne: »Jag skulle på min ära, vilja svära på, att denna flicka är en karl, om jag icke så mångfaldiga gånger öfvertygat mig om motsatsen.»

Väl och bättre.

En ung flicka, som kände en oemotståndlig längtan att inträda i det heliga äkta ståndet, erhöll af sin far detta visa råd: »Mitt barn, den som gifter sig, gör väl, men den som låter bli, ännu bättre. — »Söta pappa,» genmälte den lilla oskulden, »jag är nöjd med att göra väl, låt dem som vilja det göra bättre.»

Enkorna.

Då en viss herr L. aflidit, jemrade den vackra huspigan sig nästan lika högljudt som den efterlemnade makan. Denna sistnämnda, rörd öfver sin tjenarinnas tillgifvenhet och deltagande, berömde henne också rätt mycket derför. »Ack, söta fru,» snyftade den sorgsna flickan, »nu sedan herrn är död, tycker jag precis att jag också blifvit enka.»

Det är som det kan.

En ung flicka tillfrågades af sin bigtfader, om hon ännu voro jungfru. »Ack ja, ärevördige fader,» svarade hon, »så pass som man kan vara det nu för tiden.»

Håll till godo.

Presten i församlingen tröstade en icke just så serdeles bedröfvad bonde, hvars huskors nyligen aflidit, med följande ord: ”Var icke ledsen kära far;

er hustru är nu i himmelen, Gud har tagit henne till sig." — "Såå, svarade enklingen," har Gud henne? nå han lär också ha ett vackert bråk med henne."

Det ena först, det andra se'n.

"Älskade vän," sade en döende hustru till sin man, "jag känner, att jag snart måste lemna detta jordiska. Lofva mig, om du vill se mig dö lugn, att icke gifta om dig — —." "Ack," afbröt den bedröfvade maken snyftande, "dö du bara först, det öfriga skall jag nog sörja för."

Slipstenarne.

"Man måste införa studenterna i bildade umgängeskretsar" sade professor P. till professor G., "på det att deras lättsinniga seder må blifva afslipade." — "Gerna för mig," genmälte G., "men jag lemnar åtminstone icke min hustru och mina döttrar till slipstenar."

Glädjen.

Den för sina roliga infall och ordlekar bekante F. hade köpt sig ett landställe, hvilket han gifvit det inbjudande namnet "glädjen." En flicka af hans bekanta tillfrågade honom hvarest hans landställe vore beläget. "Jo, min pulla lilla," upplyste F., "om du står med ena foten på Domkyrkotornet och

med den andra på kyrkotornet i byn härbredvid, så har du Glädjen midt emellan benen.

Sträng dom.

En fruntimmershatare brukade säga: "Den man, som gifter sig för andra gången, är icke värd den lyckan att ha förlorat sin första hustru."

Steken.

En bonde erhöll förebråelse af prosten, för det han så ofta — lät döpa. "Ack, vördig prost," genmälte bonden, "det är ju fattigt folks *enda stek.*"

Annons.

Undertecknad rekommenderar ett sortiment vackra fullväxta döttrar, passande till fönsterprydnader och är beredvillig att lemna solida afnämare de billigaste vilkor. Vid *partier* lemnas vanlig rabatt.

F. Barnekow,
familjefader.

Tempora mutantur.

"Det är för besynnerligt med den kärleken," sade en äkta man, "i början, då jag var gift med min hustru, ville jag äta upp henne af kärlek och nu — ångrar jag att jag ej gjorde det."

Försigtigheten.

En ung man sade på bröllopsaftonen till sin hu-

stru. ”Jag har nu besökt dig dagligen i nära ett års tid; det är din lycka, att du aldrig visat dig svag emot mig, ty i så fall hade jag ej gift mig med dig.” — ”Brändt barn skyr elden,” upplyste den nygifta frun, ”en gång har jag på så sätt blifvit lurad af en löjtnant, derför har jag varit försigtigare med dig.”

Förloradt.

Tvenne flickor promenerade framåt stora Hamngatan i Götheborg. Det hade regnat duktigt och var nu i dubbel bemärkelse ”uppehållsväder” (läsaren förstår!) En skomakarepojke, som gick bakom flickorna, ropade den ena gången efter den andra: ”jungfrurna ha tappat något.” Förtretad öfver pojkens envishet, vände sig slutligen en af ”jungfrurna” om och frågade i snäsig ton: ”Hvad ha vi tappat för något?” ”*Vadorna*,” svarade pojken och kilade hvisslande in i närmaste portgång.

Smickrande jemnförelse.

En gammal tapper general blef på en kurdag ”befalld” till middag vid hofvet. Till bordgranne hade han erhållit en ung vacker hoffröken. Gubben, ehuru eljest ej kännare af hvad man plär kalla ”den fina tonen,” visste dock, att han borde börja en konversation med sin täcka granne. Sedan han länge och väl funderat på hvilket ämne han

borde välja, fästades hans uppmärksamhet slutligen på Frökens vakra hvita armar, hvilkas skönhet han också genast på sitt vanliga djerfva krigarespråk började högljudt prisa. Fröken tackade rodnande för berömmet och upplyste, på gubbens tillfråga huru hon fått sina armar så fina, att detta troligen härledde sig af hennes vana att ständigt begagna långa skinnhandskar. "Nej stopp!" Utropade härvid den gamle krigsbussen, " ta' mig knäfveln det kan komma sig deraf; ty vet fröken, jag har nu i fem och tjugu år nästan dagligen begagnat skinnbyxor och ändå ser min gamla r . . . a ut som ett rifjern."

Det behöfs icke.

"Söta gubbe," sade en fru, som ingalunda kunde räknas bland gracernas antal, till sin kära hälft, "jag får visst lof att låta sätta rullgardiner framför fönstret i mitt rum, ty den näsvisa löjtnanten midtöfver kan se mig, då jag gör min toilett." "Onödigt," invände mannen, "ty får han se dig riktigt en enda gång, så sätter nog *han* rullgardiner framför *sitt* fönster."

Nytt namn.

En gammal fru, som, i likhet med många andra, hade den lilla svagheten att gerna inblanda en mängd fremmande ord i sitt tal, gick med sin betjent bakom sig, uppför trappan till en af sina väninnors

boning. Olyckan ville att den goda matronan snafvade på det öfversta trappsteget och föll, hvarvid en och annan grannlåt helt opåtänkt kom i dagen. Gumman skyndade likväl hastigt upp och stolt öfver sin ungdomliga snabbhet, vände hon sig till betjenten, frågande: "Såg du min fermité, Anders?" — "Ja," svarade Anders grinande, "nog såg jag 'na, men inte visste jag förr, att hon hette så."

Djefvulens kön.

I ett sällskap disputerades om huruvida djefvulen vore af man- eller qvinkön. En herre påstod, att han måste vara fruntimmer, emedan han så i grunden kände konsten att förföra; en af damerna menade deremot, att han måste vara af mankönet, enär det vore allmänt bekant — att han har horn.

Ovanligt.

"Mitt barn," sade herr N. till sin fru, "i afton gå vi på spektaklet; vi få der se något, som vi icke på länge sett." "Hvad då," frågade frun. — "Husfreden," blef svaret.

Intim vänskap.

Den bekante skådespelaren A. var i lifstiden en väldig Don Juan. Hans hustru hade omsider förstått att finna sig i det oundvikliga och ingick till och med ett fast vänskapsförbund med en af sin mans älskarinnor. Men den flyktiga fjärilen A.

lemnade snart nog äfven denna blomma och fladdrade muntert till en annan. Då störtade den förskjutna älskarinnan en dag dödsblek in till fru A. utropande: "Tänk dig en sådan nedrighet, Emilia, *din man har blifvit mig otrogen!*"

En botfärdig synderska.

En katholsk tjensteflicka trycktes så svårt af sina synder, att hon ansåg det nödvändigt att gå tlll sin biktfader för att få absolution. Den svåraste synd hon hade att bikta, var ett visst ömt förhållande till kusken Christian. Sedan biktfadern ex officio duktigt läst lagen för henne, frågade han slutligen: "Afstår du ifrån djefvulen samt allt hans verk och väsende?" — "Hjertans gerna," svarade flickan, "men ifrån min Christian afstår jag icke."

Gamla englar.

I ett sällskap yttrade någon om ett gammalt fruntimmer: "Hon är en engel." "Huru kan ni," tillfrågades han, kalla ett så gammalt fruntimmer engel?" — "Hvarför icke?" blef svaret, "i himmelen finnas englar, som redan äro många tusen år gamla."

Vacker förbön.

En furste hade befallt, att hans mätress skulle inneslutas i kyrkobönen för det kongliga huset. En

biskop, som underlåtit detta, blef uppkallad till fursten, som i stränga ordalag förehöll honom hans olydnad. "Min furste, svarade biskopen "er befallning har blifvit åtlydd; vi bedja hvarje söndag Gud: "fräls oss ifrån ondo!"

Barndopet.

En 84:årig gubbe förde en 16:års flicka till altaret. Presten, som skulle förrätta vigseln, begärde fram dopfunten. "Till hvad ändamål?" frågade brudgummen. "Kors," blef prestens svar, "jag trodne ni ville låta döpa det der barnet."

Brådtom.

En flicka yttrade om den för sina kunskaper berömde magister Å.: Hvad den Å. är för en skicklig karl! När jag en gång blir gift, skall han *genast* bli informator för mina barn."

För mycket.

Doktor M. hade en afton varit på besök hos en af sina vänner. Då qvällen var mörk, skickades en gammal piga för att lysa doktorn hem. Det reggnade och blåste häftigt, så att gumman, som gick framför doktorn, för att skynda sig, drog kjolarne öfver hufvudet. På vägen frågade hon, för att visa sig artig: "Doktorn ser väl?" "ja, mer än jag vill," brummade M.

Säte och stämma.

Herr N., hvilken, i egenskap af sekreterare för Sällskapet **, förde protokollet vid en af dess sammankomster, hade den malheurn, att ett i sällskaper ogerna hördt ljud undslapp honom. "Aj, aj, min bäste herr sekreterare," tilltalade honom ordföranden, »ni vet väl att ni här i sällskapet har *säte*, men icke *stämma.*"

Var ogenerad.

En prest, som vandrade landsvägen framåt, varseblef en bondgumma, som satt sig vid diket, för att förrätta ett naturbehof. Då gumman såg presten komma förbi, ville hon hastigt stiga upp, men denne vinkade åt henne med handen, sägande: "Sitt stilla, kära mor, jag vill heldre se hönan, än ägget."

Musik-älskaren.

En musikus erhöll besök af en god vän. Denne satte sig på en stol, som var fullagd med musikalier. "Ursägta bror," yttrade härvid värden, "de der musikalierna äro icke satta för *blåsinstrumenter.*"

Långt drifven fromhet.

Den lägre folkklassen i Italien är ytterst noggrann med förrättandet af sina böner. En flicka, som låg bredvid en ung man, skyndade, då hon

hörde bönklockans ljud, upp ur sängen, föll på sina bara knän och bad sitt Ave Maria. Knappt hade hon sagt Amen, så var hon åter i sängen.

Den elaka matmodern.

En för sin hårdhet mot sitt tjenstefolk ryktbar fru hade kommit i barnsäng. Några dagar derefter mötte samma frus piga en af sina bekanta, som förut innehaft samma tjenst. ”Nå,” sade den sistnämnda, ”din fru har ju fått en arfvinge; är det en gosse, eller en flicka?” — ”En gosse,” blef svaret, ”en flicka skulle omöjligt kunnat uthärda hos henne i hela nio månader.”

Lika mot lika.

Fru L—n förebrådde sin huspiga, att denna var i välsignadt tillstånd. Flickan svarade, att frun, som var likadan, icke hade något att förebrå henne. ”Ja, ser du,” återtog frun, ”det är en annan sak med mig,” (pekande på sin mage) ”detta här har min egen man gjort.” ”Nå,” genmälte pigan, efterhärmande fruns gest, ”sak samma: detta har också fruns egen man gjort.”

I laglig tid.

Några månader efter bröllopet anmälde en äkta man för sin svärfader, att hans hustru blifvit förlöst med en välskapad son, hvarföre han (mannen)

ansåg sig blifvit lurad på konfekten, vis à vis brudens oskuld. "Kors bevars," svarade gubben, "hur kan man genast ta' så illa vid sig? Hur lång tid har du haft min dotter?" — "Fyra och en half månader." — "Och hur länge har hon haft dig?" — "Lika länge." — "Nå ja, 2 gånger fyra och en half göra ju nio månader och sålunda har saken sin riktighet." — Lugnad häraf marscherade den hederlige mannen förnöjd hemåt.

Hälften hvar.

En fru väckte om natten sin man med tillsägelse att vagga den skrikande lillan. Mannen vägrade härtill under förmenande att sådant tillkomme hustrun. "Åh du," invände denna, "du har lika mycken del i ungen, som jag." — "Alldeles riktigt," återtog mannen, "vagga du derföre din del, jag låter min skrika."

För sent.

En rik fru, hvars man just blifvit buren till grafven, erhöll ett par timmar sednare ett friareanbud. »Ack, min herre,» blef hennes svar, »om ni ändå kommit ett par dagar tidigare; jag förlofvade mig åter i förrgår.»

Den värsta olyckan.

Under dansk-tyska kriget hade en dansk tjenste-

flicka haft ett kanhända alltför intimt umgänge med en vacker tysk soldat. Tiden nalkades, då följderna deraf blefvo synliga. När den tidpunkt var förhanden, då man kunde beräkna att berörde »följder» skulle visa sig i öppen dager, yttrade flickan helt naivt till sin kära mamma: „Den verste Ulykke er, at det stakkels Börn ikke skal kunne snakke dansk, uden kun tydsk.»

God utsigt för fordringsegare.

En fattig handtverkare låg på sitt yttersta. »Min gosse», sade han till sin vid sängen stående son, »då jag är död, så lägg mig på magen.» På gossens fråga om skälet till hans önskan, svarade han: »Jo, när då mina kreditorer komma, kunna de få kyssa mig i — — —».

Affärer en gros.

En rik bankir yttrade till en af sina affärsvänner, som var en ungkarl: »Det är för besynnerligt; hela verlden vet, att jag ger hvar och en af mina döttrar 20,000 R:dr i hemgift och ändå kommer ingen friare och anmäler sig.» — »20,000 R:dr?» utropade den andre, "kors för tusan; kanhända jag kunde få utbedja mig ett par utaf mamsellerna."

Stor skilnad.

Saphir frågade: "Hvad är skilnaden emellan Mam-

sell B. och ett underverk?" Då ingen kunde besvara frågan, upplyste S.: "Ett underverk är obegripligt; men Mamsell B. är *begriplig*."

Hvarför och derför.

En byskolmästare frågade, vid undervisningen i Bibliska Historien en af sina elever: "Hvarföre ville Joseph ej sofva hos Potiphars hustru?" Pojken, som ej rätt förstod den andemening som här låg i ordet "sofva", svarade helt naivt: "Emedan han ej var sömnig."

Hämnden är ljuf.

En person tillfrågades, hvarföre han gifvit sin dotter till hustru åt sin värsta fiende. "För att hämnas på honom", blef svaret.

Misslyckade försök.

En äfventyrare, som var anklagad för månggifte, ursäktade sig på följande sätt: "Jag gjorde försök på försök att få mig en bra hustru, men misslyckades alltjemnt."

Gubben Noach.

En andlig, som hvarje afton föreläste ett kapitel ur Bibeln, kom en gång att vända om tvenne blad i stället för ett, hvarigenom följande löjliga mening uppkom: "Noach hade tvenne söner . . . . och smorde dem utom och inom med beck."

Efter omständigheterna.

En ung man skref trenne kärleksbref på en gång. Det första började: Ärade vänninna! det andra: Älskvärda Amalia! och det tredje: Min innerligt älskade flicka! På tillfrågan om skälet till denna olikhet, upplyste han: Den första har 4,000 den andra 6,000 och den tredje 10,000 Riksdaler".

Fri öfversättning.

En student öfversatte satsen: *Præsente medico nihil nocet* (Läkarens närvaro skadar icke) på följande sätt: Presenter skada aldrig en läkare.

Ett stycke dito.

Man har skäl att förmoda, att samma person öfversatt den isynnerhet af herrar läkare ofta begagnade sentensen: *Ars longa vita brevis* (Konsten är lång, lifvet kort) på följande sätt: "den långa konsten att göra lifvet kort."

Ett ordspråk.

En arbetskarl, som af en utaf sina vänner anträffades i öfverlastadt tillstånd, tilltalades af denne på följande sätt: "Hvad fan ser jag? Du sade mig ju häromdagen att du gjort dig till en regel att aldrig supa." — "Ganska riktigt", genmälte fyllbulten,

"men jag gör hvarje dag ett undantag. Ingen regel utan undantag."

Ingenting duger oförsökt.

Då en ung flicka hörde berättas, att den i staden vistande theatertruppen skulle uppföra en komedi med namnet *Kärleksprofven*, utropade hon: "Den pjesen måste jag nödvändigt se. *Kärleken* har jag nog reda på, men *profven* känner jag ännu icke till."

Ferm expedition.

En liten täck flickunge kom för sent till kyrkan, så att presten just stod i beredskap att lemna biktstolen. Icke desto mindre anhöll flickan, att han måtte stanna ännu ett par ögonblick, för att åhöra hennes bikt. Klappande den vackra tösen under hakan, sade presten: "Nå, så skynda då och ta' fram det lilla du har, du måtte väl icke ha' så många synder ännu."

Artighet.

En ung man höll just på att bada uti en liten nära intill landsvägen belägen sjö, då han såg en vagn, hvari ett par fruntimmer sutto, välta. Genast skyndade han, som han "gick och stod" till hjelp, hvarvid han helt artigt bad damerna ursäkta, att han icke — hade handskar på sig.

Fintligt nog.

En ung flicka, som händelsevis kommit förbi ett ställe der några ungherrar badade och dervid, med eller mot sin vilja, kommit att få se ett par för henne ovanliga föremål, ville berätta denna händelse för sin mamma. Men då hon icke "för blygsamhetens skuld" ville begagna ordet *naken*, hjelpte hon sig ur sitt bryderi på följande sätt: "Vet mamma," sade hon, "jag såg nere vid sjön ett par herrar, som voro *barfotade ända upp till hakan.*"

Så var det.

I ett karlsällskap gycklades med en ung äkta man för det att hans hustru, kommit för tidigt i barnsäng. "I misstagen er, go'vänner," försvarade sig mannen, "min hustru har ingalunda kommit för tidigt i barnsäng, men bröllopet har hållits för sent."

Ett godt exempel verkar.

En ryttmästare, som under kriget gjort större uppoffringar än kassan tillät, och till och med sjelf satt upp ett kompani, såg sig, efter fredens afslutande nödsakad afskeda detta. Någon tid derefter, då vår ryttmästare spatserade vägen framåt, såg han bakom en buske en af sina förra soldater, som besigtigade sina kläder och befriade dem från objudna gäster. "Hvad gör du der?" frågade han. "Jo,"

svarade soldaten, "jag gör liksom Herr Ryttmästaren: jag afskedar mitt kompani."

Godt råd.

"Skall jag gifta mig eller ej?" frågade en ung man en af sina vänner. "Följ du", blef vännens råd, "din fars exempel och gift dig icke."

Getroffen.

"Här har jag den äran att pressentera min kära hälft," sade en äkta man vid inträdandet i ett sällskap. "Riktigt anmärkt", hviskade en ungherre sin granne i örat, "den andra hälften af henne lär en annan rå om."

Det är detsamma.

En af våra moderna språkforskare påstod, att det vore detsamma om man begagnade ordet *spisa* eller *äta*. »Godt.» sade en tillstädesvarande professor, »så var god och hälsa på mig i morgon middag; jag vill *äta* herrn,»

Alla goda ting ä' tre.

»Huru många ting fordras till dopet?" frågade presten vid ett husförhör en bondgosse, »Tre», blef svaret. »Hvad, dit nöt,» utfor presten, »vet du icke, att till dopet fordras tvenne ting, nemligen vatten och Guds ord.» — „Nå men, herr pastor,»

invände pojken, »det får fälle vara ett barn med om pastorn skall kunna döpa.»

Distraction.

Professor M., skicklig mathematicus, var på sin tid äfven känd för sin ofantliga tankspriddhet. På sin bröllopsaftonen, sedan samtlige gästerna aflägsnat sig och bruden redan begifvit sig in i sängkammaren, kom M., då han skulle begifva sig samma väg, att i sitt studerrum få fatt uti ett förut från trycket utkommit mathematiskt arbete och fördjupade sig så i en intressant kalkyl, att han rent utaf glömde den högtidlighet som nyss föregått. Då han slutligen med ljus i hand begaf sig till sängkammaren, blef han icke litet förvånad att finna ett fruntimmer i sin säng, och utropade, slående händerna tillsamman: »Men kors bevars, hvad i Herrans namn vill Mamsell här?»

Fråga och svar.

»Hvarföre finnas i paradiset inga äktenskap?» frågade en fru en gammal ungkarl. »Emedan i äktenskapet icke finnes något paradis», blef svaret.

Nytt verbum.

»Är oxe ett verbum?» frågade en skollärare. »Ja visst,» svarade en af disciplarne; man kan ju säga: jag oxe, du oxe, han oxe, o. s. v.»

Bara med näsduken.

En vedsågares hustru hade instämt sin man för domstolen, för det denne slagit henne. „Åh prat,» försvarade sig gubben, »jag högg bara till henne med näsduken.» — „Ja,» invände gumman, det är sannt; men den kanaljen talar inte om, att han begagnar fingrarne till näsduk.»

Rekommenderande.

På en slöljdexposition i staden G. var äfven ett större stycke läder framlagdt, hvarvid var fästadt en sedel med följande påskrift: »Detta läder är beredt af en inländsk oxe.»

Det är intet farligt.

Herr N. sade till sin son: »Om du inte kan din lexa i morgon, så får du ingen mat till middagen, så visst jag är din far.» — »Var intet ledsen,” tröstade modren pilten, ”du får mat.”

Landskapsmålaren.

En ung man blef af en god vän introducerad hos en lanskapsmålare, hvars hustru var utmärkt vacker. Den unga herrn började genast göra sin kur för den vackra frun och uppvaktade henne nära nog dagligen; men de unga tu stördes nästan alltid af den svartsjuka mannen i sina ljufva tête-à-têter.

Förargad utbrast slutligen vid ett dylikt tillfälle den gynnade kurtisören: ”För fan i våld, herre, till att vara landskapsmålare, är ni verkligen bra litet på landet.”

Persisk artighet.

Ingen nation i verlden kan, hvad artighet och uppmärksamhet mot främlingen beträffar, mäta sig med den persiska. År 1808 kom en förnäm perser till franska gesandten och bad honom om ursäkt för den dåliga väderleken.

Kommer inte i fråga.

En ung officer besvärade på spektaklet ett fruntimmer med temligen oförskämda frågor. Flickan förlorade slutligen tålamodet och gaf den djerfve Martis-sonen en ganska skarp, ehuru kort lexa. ”Nå, nå, min nådiga,” utropade officern, ”ät inte upp mig.” — ”Har ingen fara”, återtog flickan leende, ”jag är judinna.”

Tillfället gör tjufven.

På en bal dansade en ”flicka,” som redan sett sina 40 år, med en ung elegant. Damen halkade, men hennes kavaljer fattade henne ”i grefvens tid” i armen, hvarvid han händelsevis kom att något hårdt trycka hennes hand. Blygt rodnande och med

sänkta ögonlock hviskade den hulda engeln honom genast i örat: "Tala med mina föräldrar, min herre!"

Herr hund.

En ung baron hade gifvit sin hund namnet *Herkules.* Baronens nya betjent, en något bornerad bondgosse, kallade hunden aldrig annat än *Kules.* På uppmaning af husbonden, att icke kalla hunden *Kules*, utan *Herkules*, mumlade Johan missnöjd mellan tänderna: "Se så, för fan i våld, skall man nu också kalla en så'nder förbannad hundracka herre."

En artig betjent.

"När väntar din hustru sin nedkomst?" frågade en grefve sin kammartjenare. "Så snart nådig herrn befaller," blef det artiga svaret.

Hyperboliskt.

En fru i Hamburg är så fet, att hvar och en som sett henne, straxt derpå måste ta' sig en sup.

Otålighet.

Då engelsmännen år 1814 under Wellingtons befäl inträngde i södra Frankrike, sökte vederbörande i en liten stad uppvigla invånarne mot dem. I en proklamation hette det bland annat: "De skola komma, förstöra allt och misshandla det svagare kö-

net.” Men då de grymme efter sitt inträffande lemnade denna spådom ouppfylld, frågade en dag en ung, eldig fransyska mycket naivt: ”Nå, när skall man då en gång börja misshandla oss?”

Högst poetiskt.

En ung flicka utropade, då hon fann snön börja smälta, och de första grässtrån titta fram derur: ”Ack, så vackert; oskulden försvinner och hoppet kommer!”

Naiv bekännelse.

I ett fruntimmerssällskap påstods, att den första kärleken alltid vore skygg och sluten. ”Nå,” utbrast obetänksamt en liflig flicka, ”då får jag bekänna, att jag aldrig älskat för första gången.”

En öfverraskning.

En spefogel inkom en dag i en salubod, tillhörig en viss herr A. Denne stod just bakom disken, då vår muntergök framträdde och hälsande frågade: ”Ursäkta, är icke detta herr A.?” — ”Jo, alldeles”, svarade denne, artigt bugande. ”Ja, det s—r jag i,” återtog den andre, i det han hastigt aflägsnade sig.

Kungörelse.

I staden L**köpings tidning stod för någon tid

sedan en införd kungörelse, som förpligtade hvarje husegare att dagligen bortskaffa smutsen från gatan och förkunnades, att, ifall icke så skedde, genast borgmästare och råd komme att lägga sig deruti.

Visserligen.

"Är äktenskapet ett sacramente?" frågade presten ett af sina läsbarn. "Ja visst", blef svaret, "far min svär hvarenda dag deröfver."

Goda skäl.

En gammal ungkarl sade en gång: "Nu ser jag, att jag ändå är tvungen att gifta mig, ty — alla mina strumpor äro söndriga."

Efter äktenskapet.

På en gästgifvaregård frågade en resande efter gästgifvarens namn. Denne, som hört frågan, svarade: "Mitt namn är *Horneman.*" "Är herrn gift?" sporde den resande vidare. — "Ja" — "Nå, men hette herrn så, innan herrn blef gift också?"

Ursäkt.

Ett ungt fruntimmer hade nyss firat sitt bröllop. Några dagar sednare hemkom hennes man i skymningen och hans unga hustru smög sig bakom honom samt gaf honom en kyss. Men mannen, som

för tillfället var vid dåligt humör, blef förtretad och påstod, att hon genom sitt beteende sårade anständigheten. ”Ack” utropade den unga frun, ursäktande sig — ”förlåt, förlåt, jag visste icke att det var du!”

Visor och smärre rimmade stumpar.

En sexa på Eklundshof.

Melodi: Nu tror jag det kan vara tid.

A bas med luntorna, min bror,
nu nog af den Guds gåfva.
Gif f—n hvad Kant, hvad Hegel tror,
låt far Homerus sofva;
Kom heldre med till Eklundshof,
der vänta muntra bröder,
der klinga glas till glädjens lof,
der står varm punsch och glöder.
Hilariter,
sodaliter,
hej lustigt bachanaliter!
der klinga glas till glädjens lof,
der står varm punsch och glöder.

Så morjens gluntar — tack för sist —
här ha vi nu vår sexa.
— Aj, aj, af tocken plägning visst
min mage torde växa —

Vi sitta inter pocula,
nunc ergo est bibendum.
Vi hålla här convivia,
nunc ergo est edendum.
Hilariter etc.

Först numro ett och numro två,
s'en terzen togs, s'en qvarten;
friskt låtom oss till qvinten gå,
då än vi ä' i farten.
Men vänta, smöret är för salt,
vi proclamera sexten;
Se så, låt flaskan göra halt —
se'n vidare i texten!
Hilariter etc.

Pro primo står en ostron-bank,
secundo rökter tunga,
en englatunga utan vank,
fast den ej just kan sjunga.
Här stöter det på politik,
ty si hvar *kräfta* ligger
på fatet der så magnifik,
så varm, så röd och pigger.
Hilariter etc.

Den praktiska anatomi'n
Här skola vi studera

på »stekta harar, gödda svin,»
på Norrlands lax med mera.
Ät, bror, i allsköns roligbet,
drick derpå hela natten,
ty man blir ej af väder fet,
man får ej rus af vatten.
Hilariter etc.

I bayerskt Bier vi skölja ned
hvar bit af sillsalaten.
— Så efter gammal loflig sed
man dricka bör på maten —
In kypare med mera öl,
men fort och rör på spelet;
studenter tåla aldrig söl,
och straffa straxt det felet.
Hilariter etc.

Nu skola våra korgar fram,
Hell eder, I buteljer
i blygsam skrud af tumtjockt dam!
Hip! här är den som sväljer!
Kors hvilken skön musik det är,
då många korkar springa
på engång högt i taket der,
och glas mot flaskor klinga.
Hilariter etc.

Af punschvilla en gyldne flod
för supande förmågor;
der åter svallar drufvans blod
i *röda hafvets* vågor.
I struparnes Göta-canal
trafiken är försvarlig;
cigarrök fyller upp vår sal,
fast strunt, den är ej farlig.
Hilariter etc.

Kamrater samlens kring vår bål,
och tagen er till bästa.
Först alltså hela verldens skål
Wohlthäters blir den nästa.
En skål för vårt studentförbund!
må jemnt det välgång röna.
En skål för fader Ekelund
och *hofvet* i det gröna!
Hilariter etc.

Go'herrar skål för Kajsa Warg
— bäst är hon af klassiker —
Skål för en plånbok tjock och arg,
som ej i knipan sviker!
Nu vivat vigilantia!
dess skål in duplo tömmen.

Och vivant äfven flickorna!
— den skålen här ej glömmen —
Hilariter etc.

En glad student bror Bachus var,
och dugtig strupe hade;
han lärt oss brygga punsch så rar,
skål ergo för den glade!
Skön' Venus var en symamsell,
herr Jovis ögonfägnad,
åt denna nymf så täck och mjäll
Är bästa skålen egnad.
Hilariter etc.

Nu börjar det gå galet till —
Der nickar en i bålen,
der ropar en på salter sill,
och en på fläskesvålen.
Se så, der en af stolen damp,
— in pace requiescat!
En annan har fått magekramp,
ty han för litet beskat.
Hilariter etc.

Det är väl bäst att ge' sig af,
men fan hvad golfvet gungar,
just som jag vore på ett haf,
der vågen skutan slungar,

dock är ej jag den, som är full,
det är ju rummet bara,
Men skulle än jag ramla kull,
snart kan jag uppe vara.
Hilariter etc.

Så morjens bröder, nej god natt,
Gud gifve hem jag hinner,
ty jag är knäsvag, blek och matt,
och pannan djefvulskt brinner,
Hu! hvad här ruskigt är ändå.
Hör himlens muskedunder,
hör åskan, hur den knallar på
i hemska midnattstunder.
Hilariter etc.

Det är då f—n till hus de här,
jemnt gå de folk i vägen.
Lyktpåle, ptro, säg, hvart det bär?
hvi blir du så förlägen?
Bestämdt utaf magnet de lagt
den satans rennestenen,
ty ditåt vilja med all magt,
hvar stund de falska benen.
Hilariter etc.
Nu Sancte Ulric vare lof,
jag rullar mig i sängen.

Så rolig qväll på Eklundshof
har jag ej haft på längen;
Men åtta timmars diarrhé,
men qväljningar en rexa,
och arga kopparslagare
the följa på vår sexa.
Hilariter,
Sodaliter
Hej lustigt bachanaliter!
och arga kopparslagare
the följa på vår sexa.

Liber.

Till en vacker flicka med kofta

Koftan af, och sedan ringa
Klädningen en half aln ut
Och de stackars svanor bringa
Uti ljusets bad till slut.
De behöfva — ej att tvättas,
Ty nog tvättas de ändå,
Men — att uti frihet sättas,
Sedan du dem fängslat så.

Båda systrar, båda lika,
Som ett bär det andra är,
Och med hvar sitt bär tillika,

Som bland dunet sitter der;
Båda sköna, båda varma,
Båda fulla äfvenleds; —
Öfver dem och dig förbarma
Och gör dem — och mig tillfreds.

Då jag vill — jag mycket ville,
Som du *kan*, men inte *vill*,
Dock, fler rim jag ej förspille:
Svanorna dig höra till
Och med dem hvad du behagar
Kan du göra; visst dock är,
Att en gång i dina dagar,
Du får mjölk till dina bär.

Lagom.

Att ha en flicka, täck och kär,
men också endast *en*, det är,
det är lagom.

Att hvarje morgon ta' *en* besk
och *en* aptitsup på sin fisk,
det är lagom.

Att stundom tömma några glas,
och slå sig full i godt kalas,
det är lagom.

Att få *en* bror vid treflig bål,
en, som är värd en redlig skål,
det är lagom.

Att nå'ngång dra' sin kamfio
— sex styfver pinnen — jag vill tro,
det är lagom.

Att rimma litet då och då
för slägt och vänner, väl man må
det är lagom.

Att *engång* få en snöplig korg,
som ej gör alltför mycken sorg,
det är lagom.

Att högst engång på tvenne år
å gäldstugan man husrum får,
det är lagom.

Att lugnt betala lifvets rus,
när döden krossar bräckligt krus,
det är lagom.

Liber.

Vin och kärlek.

Melodi: Herrn dricker natten om så roligt.

Jag trifves väl vid bålens ånger,
Vid korkars smäll och glasens klang,
Vid värdshusflickans ljufva sånger;
Der dödas sorger, brist och rang.
Der sjunger jag,
Så glad: gutår!
Gutår, så länge verlden står!

Jag der så glad i valsen svingar
Med min Lovis och Josephine
Och då, som nu, min lyra klingar
För Aphrodit, min själs rubin.
Ja! — hej, gutår!
För lifvets vår,
Ty kärleken då alltid rår!

Hvad vin och kärlek lifva själen!
(Det visar sig så klart ibland)
De högt i himlen lyfta trälen,
Vid sidan af Herr Hildebrand. *
Så hurra nu
För Cyperns fru!
Och för Herr Evan, hej! titu!

---

* Den ryktbare Påfven Gregorius VII.

Från morgonen allt intill qvällen
Jag klunkar, som en Bacchi dräng,
Men sedan följer jag mamsellen,
Amanda, till den nätta säng
Och der — min Bror!
Cupido bor
Inom gardinens tunna flor.

J Bröder! kärleken är stjernan,
Som leder till lycksalighet;
Man vinner den med punsch i hjernan
På vår förbannade planet:
Så sjunger jag
Båd' natt och dag
Till dess jag ligger kall och svag.

Calle Farring.

Bondvisa.

Och ledsamt ä' att lefva och ledsamt ä' att dö;
Det bästa ä' att taga sig en liten fästemö
I si' ungdom.

Du tror la jag ä' ledsen, men strunt de går la an,
Och vill du inte ha mej, så får jag nog en ann'
I mi' ungdom.

Och jag har lurat bönder och jag har lurat prest
Och flickor har jag — — narrat trehundrasextisex
I mi' ungdom.

Och alla våra flickor vill' gifta sej i år,
Så gå de ut i gåla * och ta hvad sk—t de får
I si' ungdom.

Den går la an att lefva, så länge vi ä' två,
Men värre kommer efter, när vaggan börjar gå
I vår ungdom.

Bachanalisk Politik.

Röd drufvan, *röd* min näsa är,
röd är min flickas kind den klara,
och derför vid min bål jag svär,
jag *röd*, jag ultra *röd* vill vara.

Den *grå* må lefva än så godt,
när kungens öl han gratis sväljer,
men jag ej älskar annat *grått*
än *svartgrått* damm på vinbuteljer.

Den kallar jag för *liberal*,
som mest består uppå kalasen;

* Gårdar.

den kallar jag för *radikal*,
som orkar med de flesta glasen.

Europas *jemnvigt* ger jag fan,
blott sjelf jag hålla kan *balansen*,
när först jag rumlat halfva da'n,
och se'n går ut på vigilansen.

Jag älskar ingen annan *kung*
är *hjerterkung* — en kung så fager —
Hvar *spiras* makt käns mig så tung,
Blott *slefvens spira* jag fördrager.

Att *krypa* höfs ej nykter man,
han fått två friska ben att gå på,
men är jag full, jag *krypa* kan,
ty benen kan jag då ej stå på.

Hitåt, hitåt, hvar *kommunist*,
än finns det qvar en sqvätt i bålen,
än syns ej i buteljen brist,
så kommen då och *delen* skålen.

Ej kan jag spela riddarrole,
hvad bryr jag mig om *band* och stjerna?
Men — dock — ett *band* i Pabricole,
se det, min bror, det ta'r jag gerna.

Om än all *frihet* bort man ta'r,
låt dock den *friheten* att dricka,
jag ber, låt endast den stå qvar,
och item den att ha min flicka.

Jag *jemnlikheten* så förstått,
att alla vi ä' *lika* gjorda.
och då ett *lika* rus vi fått,
vi bli ju alla *lika* smorda.

På *broderligheten* jag tror,
jag tror vi äro alla *bröder;*
Med hela verlden blir man *bror*
när punschen uti bålen glöder.

Hvar qväll min *marseljäs* jag sjungt,
och somnat efter den musiken;
se'n har jag slumrat ljuft och tungt,
och drömt min dröm om — *republiken.*

Så, oföränderligt sig lik,
är *in politicis* min lära,
men, tro mig, högsta *politik*
är den — att väl sitt dagsrus bära.

Liber.

Fästemans-sång.

Mel. Jänta å ja etc.

:,: Aldrig så fin :,:
Funnits en flicka, som min Christine,
:,: Aldrig så fin :,:
Funnits förut en flicka.
Kinder så friska, ögon himmelsblå,
Händer så nätta, fötter täcka, små,
Och i sitt sätt liksom en fröken, så
Hon sig förstår att skicka.

:,: Min ska' hon bli :,:
Och det blir just ett präktigt parti!
:,: Min ska' hon bli, :,:
Vi passa för hvarandra:
För tösen hon ä' qvick och vacker som en dag
Och en nätt och fiffig pojk' ä' äfven jag;
Tösen ho ä' rask och jag — ä' inte svag,
Ja, vi passa för hvarandra.

:,: Se'n ska man si, :,:
Att, när till slutet gifta vi bli,
:,: Då ska' man si :,:
Hur vi ska' lefva roligt.
Gumman och jag så fiffigt skola må,
Kuttra så ömt, som tuturdufvor två,

Vi ska' oss skaffa många snälla små —
Det ska' bli fan så roligt!

Sorg och tårar.

Min sorg är då min mage skriker,
men intet i min pung jag har,
Min sorg är då min flicka sviker,
då föga finns i flaskan qvar.

Min tår så röd som gull den lyser
här i mitt glas, den glädjens tår.
Min tår mot hvarje törstig myser,
och manar till ett gladt gutår.

Min sorg, hur den mig äfven qväljer,
dock i *min tår* jag qväfver den.
Min tår jag den så gerna sväljer.
och önskar flera tårar än.

Liber.

Drufvan.

Hitåt, hitåt, till Bacchi bord,
Vi böra mer ej törsten lida,
Ty drufvan skaptes på vår jord,
Att släcka törst och glädje sprida.

Då fanken skapte sorgen,
Gaf Bacchus i pressent en drufva
Åt Noach, till en borgen
För mången kommande florshufva.

Se'n Noachs tid vi ock förstått,
Att vinet mildrar bitterheten,
Att det gör dräglig nog vår lott
Här bland den fallna menskligheten.

Ego.

Grisettens Carrière.

I yrande hvirflar grisetten,
hon svingar i herrarnes ring,
nu rasar hon fram i polketten,
nu valsar hon hastigt omkring.

Så yr hon i vildaste dansen
den hela, vällustiga natt.
I ögat den tjusande glansen,
hon bleknar, hon blifver så matt.

I qvällstunden ilar hon åter
att *älska* för — — morgonens bröd.
Hon skrattar fast hjertat det gråter,
hon isas, trots njutningens glöd.

Af kreti och pleti omringad.
hon vämjs vid den fadda kurtis,
men, redan till vanäran tvingad,
för sent, ack för sent, blef hon vis.

Dock — fan tage blygsel och smärta! —
Vid flaskan hon sköljer dem ner;
med döden i bristande hjerta,
hon dricker, hon lider — men ler,

Och stolta mamseller de rista
på hufve't åt henne mång' qväll.
(Det är ej så skamligt att mista
sin oskuld. då man är — mamsell),

* * *

Hon, som sitt glas så muntert drack,
som dessa vackra former skröt af,
som hvarje natt en vällust njöt af,
nu svälter hon på en barack.

Re'n ögats glans förbrunnen är,
det känns så tomt i hennes hjerta,
men, ack, der är så fullt af smärta,
och pannan lastens tecken bär.

Blek, kopkrympt. vidrig och förstörd,
är det den firade grisetten?
är det den yra amouretten,
som var så täck, så smärt, så snörd?

Men *han*, som henne först bedrog,
han titlar fick, och han fick orden,
och »*Sällskapet för Modervården*,»
jag tror, att hans medalj det slog.

Liber.

I.

Klockan fem på slaget, en vacker Junimorgon, stannade kärran utanför min dörr. Skjutsslyngeln gnuggade sig i ögonen, reste sig derefter och knackade med piskskaftet på fönstret.

Jag behöfde icke denna kallelse. Jag hade varit på föttren, innan man ännu kunde varseblifva en strimma af Auroras purpurrandade chemise. Jag var i allmänhet temligen pickhågad på, att bakom draperierna (af moln, förstås) upptäcka de första fjunen — af morgonrodnaden.

Men denna morgon hade jag enkom skäl att punktligt uppvakta vid gudinnans lever. Jag väntade med en otålighet, tills jag såg den välsignade stubben sjelfsvåldigt fladdra öfver horizonten. Och hvem kan undra deröfver, då jag tillägger, att denna dags gryning skulle vara vittne till min första utflygt ur boet? att denna dags middagsglans skulle

bestråla min första resa i verlden? att den nedgående solen skulle se mig inlöpa i första, okända hamn?

Jag var fyllda nitton och hade aldrig ännu befunnit mig utanför tullbommen till min födelsestad — en uppstad med så obetydlig handelsrörelse, att nu, sedan jag blifvit en gentleman och, på min ära, tillbragt trenne dagar i Hamburg och sjelf noterat kursen på denna verldsberömda handelstads börs — att, säger jag, jag verkligen skäms att kalla denna stad min födelsestad. Men — när man sjelf skrifver sin lefnadsteckning, måste man vara uppriktig. Grymma öde! Hvarför lät du mig icke skåda ljuset i Götheborg, om det också varit på trappan till den nya börslokalen?

Jag hade med gårdagen upphört att vara springpojke hos den förnämsta af stadens trenne speceri-handlande. Min principal hade, kort tid förut, mottagit besök af en handelsexpedit från Götheborg. Hvilket lejon! Hvilka konungsliga köpmannalater! Hans engelska organ, hans ogenerade sätt, hans vidsträckta handelsvyer, som gingo ända till Lübeck — o! det var som om en engel i promenadfrack slagit ned ibland oss.

»*Då svällde mig bröstet, då brände min håg,*
Då visste jag, hvad mig tröt.»

Ärelystnaden, en gång upptänd hos mig, lät sig icke mera dämpas. Från denna tid började jag att vara slarfvig i mina ärenden. Tanken på min högre bestämmelse, på den kallelse till ett lysande expeditlif, som Försynen skickat mig i den resande börsengeln, tillät mig icke att med vederbörlig uppmärksamhet sköta mina låga springpojksförättningar. Patronen hotade mig, mera än en gång, att jaga mig på porten för min försumlighet. Då fick jag tillbud — det var sjelfva den 1:ste Juni — att resa för ett handelsbolag; och jag lemnade frivilligt min innehafda kondition.

Det var den nyligen anlagda brandfasta Tändsticks-Fabriken, som lemnade mig uppdraget, att förskaffa densamma kommissionärer i alla Sveriges städer och byar, samt att i alla möjliga gårdar på landsbygden rekommendera och söka afsättning för dess produkter.

Jag hade uppnått mina önskningars mål. Jag var en gentleman; jag stod färdig att anträda en resa; jag fick inträda i verlden med grundade anspråk på uppmärksamhet — med ett ord: jag var handelsexpedit. Från denna upphöjelses tidpunkt föraktade jag djupt min fordne principal och öfrige förmän bakom disken — lika djupt, som dessa herrar sorgfälligt sökte min ynnest.

Jag var handelsexpedit — jag, Jan Andersson!

Det första, jag gjorde, var att anglisera mitt simpla namn. På mitt visitkort, tre tum i fyrkant, stod, graveradt i anglosaxisk stil af en fånge i stadshäktet, följande att läsa:

John Anderson, *Esqv.*
Agent för tillverkningen af
Brandfasta Tändstickor,
samt för flera större handelshus, såväl
i Stockholm som i Landsorten.

Den sednaste tillsatsen (jag måste bekänna det) var icke annat, än hvad man i lägre sällskapskretsar kallar osanning, men som i finare umgängeston benämnes narri. Jag hade icke sett Stockholm och icke heller något af landsorten, med undantag af min födelsestad. De stora handelshusen föresväfvade min inbillning såsom tornlika byggnader, innehållande ofantliga lager af Bergens tran, Holländsk sill och prima sort formljus. Men trotts min obekantskap härutinnan, var det ju en pligt emot mig sjelf, att söka göra mig så väl krediterad som möjligt.

Min götheborgska urbild hade i ett par dagar varit den visdomskälla, ur hvilken jag öst alla de egenskaper, som pryda en yngling. Med samvetsgrannhet hade jag gjort mitt bästa att stjäla af honom konsten att behaga. Se här en encyklopädi

af all den bok- och lefnads-vishet, jag hade till mitt förfogande vid inträdet i verlden.

Af religionsundervisningen hade jag inhämtat den fashionabla användningen af helvete och dess innevånare vid alla vigtiga och icke vigtiga tillfällen. Liksom den af Snorre Sturleson berömde Thronderkonungen, som talade *ett* ord och skällde två, hade jag förvärfvat mig den underbara färdigheten, att säga något litet och svärja resten.

Desto vidsträcktare var min språkkunskap. Af Götheborgaren hade jag uppsnappat de välljudande, engelska fraserna: »How—d' ye—do? Goddam! och Go to hell!» Väl forstod jag icke deras betydelse mera, än jag uppfattade finesserna i de Chinesiska meddelanden, jag läst på thépackorna; men jag tröstade mig dermed, att de personer, jag skulle träffa, troligen heller icke kunde begripa den. De voro troligtvis ett slags allmänningar, på hvilka man efter behag kunde göra utflygter; och således kunde jag utan fara adressera de förnäma talesätten till hvilken person som helst, och i hvilket förhållande, det vara månde i lifvet. Huru många år af min lifslängd skulle jag icke gifvit, om jag blott med fullkomligt utländska stötningar kunnat uttala orden porter och pudding? Men huru lifligt jag än i minnet återkallade mitt götheborgska ideal, huru många timmar jag än anslog till öfning, fortfor

dock min oböjliga tunga att envist neka mig denna vänskapstjenst.

Af Franskan kände jag ordet »toujours» och förstod, att dermed betecknades allt godt, trefligt och hyggligt under solen.

Äfven med den klassiska lärdomen, som är grunden och fotfästet för all annan, hade jag lagt mig ombord; ty jag visste att det latinska »non plus ultra» borde öfversättas med rakstriglar.

I Geografien var jag lika mycket hemma, som i kryddlådorna uti min principals butik. Skandinavien kände jag på mina fem fingrar, och egde en dyrbar förteckning öfver alla gästgifvargårdar och krogar. Utlandet åter gestaltade sig för min inbillning på följande sätt:

1) *England* med hufvudstaden *London*, uppfylld af jernvägar och ångvagnar, säte för engelska kursen, enorm tillverkning af porter och Windsortvål &c.

2) *Hamburg* med förstaden *Altona* och med Randtens toujoura établissement *Jungfernstieg* d. v. s. ett jungfruhus af oerhörd kaliber, fullt med symamseller ifrån källaren till vinden. Ehuru dessa värda symamseller aldrig handterade hvarken nål eller tråd, svassade de dock i siden och hade det goda ryktet om sig, att vara, hvad man säger, lätta på tråden.

3) *Köpenhamn* med fru Heiligers Scandinaviska hôtel, Springgaden N:o 39.

4) *Lübeck*, medvurstens hemland. Något söder om denna stad förlorade sig min geografiska synkrets i ett ogenomträngligt töcken. Jag hade väl hört några skepparlögner om Rio Janeiro, West-Indiska sockerplantager och om det land, der pepparn vexer; men jag var för stor verldsman för att deråt lemna något afseende.

Hvad politiken och tidningsverlden beträffar, var jag en anhängare af Götheborgs Börsunderrättelser, redigerade af Magnus Prytz. — Men det var likväl i detta hänseende, jag mest kände tyngden af oftanämnde Götheborgares öfverlägsenhet. Med en styrka i lungorna, som vår klockare kunde afundats honom, framdundrade han: »Ned med presterna och aristokraterna!» Huru ryste jag icke vid hans tillkännagifvande: »Europa ligger i en födselvånda!» Jag mindes nog den natt, jag, då jag rycktes ur min säng af patronen, som hade detsamma att berätta om sin hustru, ehuru i mindre städade ordalag. Så ofta den typiske Götheborgaren upprepade detta (och det var en af hans favorittermer), grep jag ovillkorligt efter min hatt, för att springa efter madam Friman. — Huru slående var ej den anmärkning, som satte kronan på alla hans politiska räsonnemanger: »Om tio år är Europa antin-

gen republikanskt eller kosackiskt!» Dessa gyllene ord blefvo i mitt minne fromt förvarade för mitt blifvande politiska lif. Hvem visste, om de icke en dag skulle blifva häfstången att lyfta mig till presidentplatsen i en nyskapad republik eller, i värrsta fall, till taburetten?

Min bekantskap med den sköna litteraturen omfattade valda stycken af Paul de Kock. — Men det var icke så mycket på mina insigter jag byggde hoppet om framtida lycka, som fastmera på min lefnadsvishet.

Jag hade lärt af expediten — Gud välsigne honom! ty honom hade jag att tacka för allt — jag hade lärt, att mitt fordna, undfallande sätt icke dugde för två styfver, samt att mitt höfliga språk, interfolieradt med rodnad och bugningar, skulle, som en black om foten, hindra allt framklifvande i verlden. Men hvem kan motstå en djerft blickande dandy, med hatten nedtryckt öfver den lilla hjernan, och ur hvilken en myndighet af flera tunnor guld tyckes tala? Det kan ingen hitintills skapad man — och mycket mindre något fruntimmer.

Fruntimmer — — o, ack och eja! I den pricken hade allt mitt hopp satt sig. Såsom de fordne riddarne, hvilka hade till lösen »Gud och Damerna,» beslöt jag att välja damerna till måtto, med visligt utelemnande af Gud.

»Gå kjortelvägen,» hade salig far min sagt mig, då jag ännu larfvade i kolt. Jag visste då, att jag hade att vända mig till mamma för att erhålla det namnam eller de leksaker, jag önskade. — »Gå kjortelvägen,» uppmanade verlden, personifierad i handelsexpediten. — »Gå kjortelvägen," hviskade mitt eget, nittonåriga kött och blod. Och bättre, än i salig gubbens tid, förstod jag nu, hvad detta gående ville säga.

Alla vägar föra till Rom, men icke till qvinnfolks ynnest. Med sentimentala mamseller skall man sucka och aflägga en skön själs bekännelser. Med läserskor skall du gå på i Missionspredikanten Böckmans anda och kraft. Landtlollor bör du rent ut tillspörja: „Flicka lilla, vill du ha mig?» Stadsdamer måste lockas med guld och gröna skogar, såsom pigor med en strut konfektrussin. Hysteriska sujetter bör du krampaktigt trycka; och med muntra flickor måste du företaga tusende slags galenskaper, som här icke kunna specificeras.

Alla dessa nyancer i umgängssättet hade jag inhemtat och dessutom ett underbart sätt, att kunna konversera med hvilket fruntimmer som helst och vara i yttersta grad underhållande, utan att behöfva säga ett enda ord.

Du tänker härvid, käre läsare, bestämdt på det så mycket berömda ögonspråket; och detta vore verk-

ligen tillräckligt och fullt ändamålsenligt, om endast man hade lyckan att alltid få adressera sig till fruntimmer, som förstodo att telegrafera ett svar. Men tänk dig ett rätt olycksaligt fall! Tänk dig en dam, hur förförisk som helst, men hvars ögon, om de än hvälfde ur sina orbitor, fått skaparens mästarbref på dumhet, på den konsten att evinnerligt säga ingenting. Då står du der vackert med ditt sköna ögonspråk. Förgäfves låter du blixtra nödskott på nödskott. Ingen lots skymtar fram från det vackra landskapet midt emot dig, för att styra din förtvifIade kärlek i hamn.

»Funtus!» utropar du: »Det är fingerspråket!» — Enfaldige läsare! Fingerspråket är det kärleksspråk, som uteslutande begagnas af småmamsellerna i landets förträffliga flickpensioner. Fingerspråket är godt nog att draga »Ma bonne» vid näsan. Men huru tycker du, att någon menniska, som icke stirrat sig skumögd öfver franska grammatikan, skall kunna undgå att upptäcka hemligheterna af detta plumpa meddelningssätt?

Då, min bäste läsare, tänker du i sista nöden måhända på blomsterspråket. — Fy! det var en gammalmodig tanke, om den någonsin uppsteg i ditt hufvud — en tanke, som förskrifver sig från de dagar, då man beundrade Böttigers poesi — en tanke, värdig den gråa, barbariska forntid, då de älskogs-

lystna unga af båda könen, skelande åt månen, uppstämde sången:

»Tänk någon gång, när du en blomma plockar o. s. v.»

Jag skall säga dig, käre läsare, att jag icke är någon drifkuku; att jag vet från säker hand — nämligen från min oförgätlige, aldrig nog omtalade Götheborgskorrespondent — att hvarken Böttigers poesi eller det gamla eller det nya eller det nyaste blomsterspråket (vore det ock i aldranyaste upplaga) längre äro på modet. De ha försvunnit, som ryttmästare Hammarsköld, ur den fashionabla verlden. Från divanbordet i bel-étagen hafva de nedstigit i bottenvåningens köksregioner. Der, ännu der, fastän sällan, får man se köksan presentera stalldrängen en betydelsefull, à la Wilhelmina Stålberg vald blomsterqvast af timjan och purjolök. Älskaren, rusig på en gång af kärlek och af bukettens doft, skyndar att rådfråga sitt orakel. Han slår upp sidorna 30 och 45 samt läser: »Troheten är stor i Norden» och »Jag är evigt din» m. fl. förskrifningar på hjertats numera sprängda privatbank, hvilka längesedan upphört att gälla i allmänna rörelsen.

»Men hvad pocker är det då för ett språk, du talar? Utan ordens och ögonens och fingrarnes förmedling, beröfvadt allt blomdoft och alla känslans kryddlökar . . . . . Jag må säga! det mesopotamiska språket är visst icke hälften så underbart.»

Deri har du rätt, älskelige läsare! Språket är underligt, men methoden är lätt. Den kan inhemtas i en enda lection och af ett enda exempel, som jag nu går att framställa.

Föreställ dig en blomstrande, sjuttonårig tärna, i hvilken jag är kär ända till raseri, men på hvilken jag, å min sida, ännu icke lyckats göra något intryck. Jag hade tusende kyssar att gifva, men jag eger intet ord att säga henne. Då — i detta fruktansvärda bryderi — sätter jag mig bredvid henne eller intager hennes sida på promenaden. Hennes andra sida intages suppositionsvis af den unge löjtnanten von Flegeljahren, talträngd till den grad, att en annan stackars medtäflare, äfven med bästa vilja i verlden, icke kan få ett ljud för sig. Läsare! Du erkänner väl din underlägsenhet? Du erkänner väl, att du i detta dilemma skulle gifva allt förloradt; damen och dina planer på henne, kärleksfantasierna och deras realiserande? Det gör jag icke. Jag vet, att löjtnanten skall slås ur brädet, så stor taktiker han än månde vara. Jag känner min oemotståndliga method; och jag börjar att operera.

Under det löjtnanten undfägnar min sköna med berättelser om sina fälttåg mot det täcka könet, sina dueller med champagnebuteljerna, sina bivuaker på muffbalerna m. m. som i yttersta måtto plägar bidraga att göra en yngling interessant och att spän-

na en lefnadslustig ungmös uppmärksamhet — under det min älskades alla förnimmelseorganer synas uppgå i det enda hörselsinnet — under det hon hänger vid min rivals läppar, ännu visserligen bara figurligt, men löper fara att göra det i verkligheten — då är tiden inne att använda min besvärjelseformel, det magiska språket utan ord.

Jag lutar mig till flickans öra och hviskar deri ett mummel, som icke en gång den störste språkkännare skulle kunna tolka, icke någon mensklig tunga efterbilda; ty det består, såsom nämndes, icke af ord utan af ljud. Det hela är ett Abrakadabra, ett meningslöst igångsättande af läppar och öfriga talredskaper, så oartikuleradt, som en blåsbälgs arbete, och så tyst, att Heimdall, som hör gräset vexa, icke skulle kunna stjäla kompositionen ifrån mig. Förgäfves bemödar jag mig i början att göra mig hörd: det lyckas först efter upprepade försök. Min sköna vänder sig med ett »Hvad befalles?» Nu tror du kanske, att jag genmäler några ord. Långt derifrån, Hela spelet vore då bortskämdt. Nakenheten af min konversation låge då för en dag. — Nej, jag svarar med ett triumferande skratt, som bortdynar i småleenden och sprider sig i grimaserande ringlar ända upp till öronen. — Dermed är min krigslist fullkomligt lyckad. Minan har

sprungit, brêchen är gjord, och fästningen kan tagas med stormsteg.

Den pathetiskt pladdrande löjtnanten har fått ett grundskott under vattenlineen och retirerar med flaggen i schau. Han tror, att jag, honom ovetande, sagt någon qvickhet till det unga fruntimret — måhända någon satirisk anmärkning öfver hans egen person eller konversation. Han betänker, att den, som hviskar i en dams öra, alltid står på förtrolig fot med henne, att hviskningar alltid häntyda på hemligheter och kontraband o. s. v. Fruntimret å sin sida blir oroligt öfver löjtnantens tvärstannande midt i talet och öfver mitt mysteriösa uppförande. Hon vet icke, hvad hon skall tänka, och rodnar starkt i sin förlägenhet. Så mycket värre för löjtnanten! Rodnaden är det tydligaste bevis för hennes medbrottslighet. Han rymmer på ögonblicket fältet.

Nu börjar fruntimret att se upp till mig, såsom till en ytterst interessant personlighet. Hon skulle vilja sätta sin lilla själ i pant på, att jag sagt något bitande till löjtnanten, som bringat denne alldeles ur koncepterna. Ja, det ville hon våga sin salighet på, ehuru hon för egen del ingenting hört. Den glänsande löjtnant von Flegeljahren, besegrad af en liten handelsexpedit! Men så är också denna handelsexpedit, när hon rätt ser efter, en utmärkt

hygglig ungdom — ja, det är verkligen kronan för allt hvad ungdom heter. Han är bestämdt rikare, än den sqvadronerande löjtnanten, och mycket interessantare sedan — en rigtigt guldgosse! — »Huru ljufligt han hviskar,» tänker hon. »Hans konversation är väl icke så högljudd, som löjtnantens; men den är mycket solidare, liksom hans affärer. Skada, att jag ej kan höra ett ord af hvad han säger; men qvickt måtte det vara — se, hur han skrattar!»

Sålunda har jag ett-tu-tre och, enligt löfte, utan att yttra ett ord, från en opåaktad följeslagare uppstigit till anseendet af den trefligaste och mest underhållande sällskapskarl. Jag må sedan yttra hvad plattheter som helst. Intet skall kunna för min skönas ögon bortrycka den slöja af qvick originalitet, som min egen fintlighet kastat öfver mig.

Sådan var min utstyrsel till resan — vältillförståendes min inre utstyrsel af kunskap och erfarenhet; ty min yttre utstyrsel är icke något att tala om. Den ofantliga tändstickslåren, hvars innehåll jag skulle föryttra som prof, var bestämd att intaga hela akterdelen af kärran. För min anspråkslösa nattsäck var tillräcklig plats emellan mina ben.

Nedpackningen var verkställd föregående afton. Det var således icke den, utan den nu genomgångna repetitionen af allt mitt vetande samt mönstrandet i spegeln af min intagande figur, som kom mig, liksom

troligen läsaren, att förglömma den utanför väntande skjutsgossen, om hvilken berättelsens första rader hafva några ord att förmäla.

I det jag höll på att erinra mig honom, inträdde genom dörren ett af mina andra minnen. Det var ett af mina aldra äldsta, om man med ordet gammal, och det i superlativus, får beteckna en flicka af nitton år. Vi hade varit lekkamrater; och när jag lemnade min principals hus, hade jag tagit in hos enkan, hennes mor.

Hon räckte mig kaffet som jag begärligt slukade. Hennes ögon voro röda, och hon snyftade i moll-toner: »Glöm mig icke, Janne, derute i verlden! Var trogen den ed, du svor mig, som barn; och när du blifvit rik, så kom hem och gift dig med mig.»

»Puh!» — svarade det, när jag blåste ut cigar-röken. Jag tänkte: »Om hon önskar en förnyad ed, så kan jag gerna stå till tjenst dermed;» och jag sade högt: »Tusan d—r!»

Hon var beskedlig nog att taga denna yttring såsom högsta bevis på själsrörelse, tillgifvenhet och orubblig trohet. Min försäkran bragte henne till högljudda tårar.

För att undvika alla obehagliga scener, vältrade jag, med skjutsgossens tillhjelp, tändstickslåren upp i baksätet och svingade mig upp med min nattsäck i handen.

Gumman syntes i sin stugas fönster, halfklädd och hviftande med en snusnäsduk.

»Gud vare med dig, Janne!„ suckade flickan. — »Hopp, grålle!» ropade skjutsgossen.

II.

Hvem af Eder, käre läsare, har icke tillbragt en dag på landsvägen och känner icke, af egen bedröflig erfarenhet, huru enformig en sådan dag kan vara?

Med fullkomligt förtroende att vinna Eder tillgift, gör jag derföre ett djerft språng öfver dagens händelser och förfogar mig genast till nattens. Om nämligen natten icke funnes, så skulle den episke konstnären hafva ett föga tacksamt fält att odla. Liksom hela skapelsen framgått ur natt, så är natten ännu i dag, som i dag är, moder till all historia, till allt hvad som händer.

Det finns en viss enfaldig bondtro, att allting hvilar sig under natten; men denna sats gäller allenast om den aldra lägsta organismen. Stjernorna, dessa etherns bebyggare, börja då sin systematiska ringdans. Luna är stadd i ett oafbrutet koxande efter någon förlupen Endymion. Då stiga luftandarne i ett enda skrefvande från molnens spetsar till takåsarne. Då sticka tomtgubbarne sina röda

näsor upp öfver jordytan. Då rider f—n den onda menniskan. Då rider maran, då rider — — —

Jag hade visligt beslutat att, så mycket som möjligt, undvika att taga nattläger uti städer och på gästgifvargårdar, Min kassa var alltför illa utrustad för att tåla chocken af några dryga morgonräkningar. Det var mig angeläget att komma fram om natten till någon gästvänlig herrskapsboning på landet. Der fås allting gratis; och tjenstfolket är icke bortskämdt genom slösande drickspengar. En hederlig landtpiga blir förtjust, om hon, för alla bevisade småtjenster, får till afsked en tolfskilling i silfver.

Jag nalkades nu, i den ljusa natten, det trefliga herresätet Wragerup, bebodt, såsom skjutsbonden berättade mig, af hofkamreren och possessionaten herr Joachim Grums. Våra skjutsbönder äro förträffliga kunskapare. Blott man förstår att smörja deras munläder, äro de den bästa »Handbok för resande i Sverige.» Jag hade gifvit min en försvarlig konjakare på Svinestads gästgifvaregård.

»Är han gift?» frågade jag min skjutsare.

»Åh—ja,» svarade han, i det han gluttade åt sidan på ett obeskrifligt, skämtsamt sätt.

»Har han vackra döttrar?» var naturligtvis min andra fråga.

„Nej!» lydde svaret, accompagneradt af en omåttlig skrattsalfva.

»Äro de fula då? fy tusan!»

»Det finns inga barn alls hos nådig patronen,» svarade bonden, i det han ånyo gaf vika för sin skrattlust.

Jag kunde icke begripa denna ovanliga munterhet hos min skjutsare. Också hade jag icke tid att reflektera vidare deröfver, ty i samma ögonblick stannade kärran framför förstugutrappan.

Som vår häst omöjligen kunde misstänkas för att höra till skenkamparnes race, lemnades han utan vidare tillsyn, i det bonden, bärande på min nattsäck, följde efter mig in i förstuguqvisten.

Den var upplyst, dock icke af fladdrande gaslågor, som man berättat mig att de „toujoura» Götheborgarne äro så frikostiga med. Endast en blygsam, drypande dank framlutade ur den vida pipan af en messingsstake.

Dock — hvad voro alla ljus i himmelen och på jorden emot denna dank, som belyste för mig det skönaste skådespel, jag någonsin bevittnat?

Ett fruntimmer stod med ena foten på en stol och den andra på ett bord för att nedtaga duktyg från ett högt skåp. Jag kunde visserligen icke se de glänsande ögonen, de rena ansigtsdragen, den grekiska näsan o. s. v. ty mitt åskådande måste ta-

gas från den ståndpunkt, som de toujoura Hamburgarne benämna von hinten; men hvad jag såg var nog att försätta mig i eld och låga. Jag hade tillfälle att betrakta ett ben så beundransvärdt, att man äfven i det gynnsammaste uppehållsväder aldrig kan få skåda maken.

Med samma begärlighet, som man insuper luft under den första balsamiska vårdag, slukade min blick de sköna formerna; men jag kunde ej stanna dervid . . . . .

Ända från mina spädaste barnår har det varit mig en omöjlighet att se något vackert, utan att också röra dervid. Tusende gånger hafva mina saliga föräldrar medelst riset och karbasen sökt inskärpa hos mig den förnuftiga regeln: »Se, men icke röra.» Det har aldrig lyckats dem.

Vid fjorton års ålder beundrade jag ett vaxkabinett på det handgripliga sätt, att qvinnofigurerna erhöllo flera onaturliga bröstkaviteter, än konstnären ämnat dem. De stackarne bära visst ännu intrycken af min lifliga enthusiasm. På samma sätt har det nyligen gått mig i Thorwaldsens Museum. Jag kunde icke underlåta att stryka den glatta marmorn på flera upphöjda ställen, och blef derföre utvisad af vaktmästaren.

Otänkbart var derföre, att *här* vilja strida mot

mitt känselsinnes fordringar. *Här* var mer än marmor .... Det var heller icke vax.

Den vackra pigan (jag ansåg henne för en sådan) hade icke märkt vårt inträdande. Jag gjorde mig påminnt genom att låta handen glida från fotabjället uppåt ..... huru långt kan jag icke beskrifva; ty en onämnbar känsla af njutning genomströmmade alla mina fibrer och döfvade för ett ögonblick min sans.

Ur denna saliga domning blef jag väckt genom tvenne på en gång till mig ställda tilltal.

Bonden utropade: »Bevars! Hvad ta'r herrn sig till med nådig patronessan?„

Hofkamrerskan vände sig om och stammade: »Hvad befalles?»

Förbryllad af detta misstag, svarade jag: »Jag ber om ursäkt. Jag ber tusen gånger .....»

»Skadar inte,» afbröt hon mig. Hon var så vand att gifva detta svar på alla ursäkter, att hon framsade det utan att tänka. Men som hon straxt derpå insåg olämpligheten af sitt svar, rodnade hon starkt.

Jag begagnade emellertid tillfället, tog hatten i hand och tackade underdånigast för absolutionen.

Då var icke tid längre att vredgas. Hennes medfödda takt tillhviskade henne, att hon nu måste hålla god min. Och ju mera hon betraktade mitt hyggliga ansigte - läsare! i många klara speglar till

fruntimmersögon har jag läst, att jag har ett, minst sagdt, hyggligt ansigte — ju mera hon betraktade detta, desto mera syntes hon bli belåten med sin gäst. Hon steg ned af stolen, räckte mig handen och bjöd mig träda in i det dagliga rummet.

Dervid blickade hon på mig så vänligt . . . . Eva kunde icke se mer förföriskt på sin man, då hon persuaderade honom att smaka på den förbjudna rukten, då hon framräckte det glödande äpplet på presenterbrickan af ett palmblad och sade: »Var så obligeant!»

Då förstod jag, hvarför skjutsbonden fnissat i mjugg, när han talte om hofkammererarens hustru.

Hon var ett par och tjugu år, med fylliga, ja svällande former . . . . och sedan så toujours!

Hvad hennes vader beträffar, kan jag försäkra, att de icke voro lösa. Jag har sedermera öfvertygat mig om, att det icke fanns någon falskhet hos henne i det hela.

Men i båda ögonvrårna sutto tvenne skalkar och myste.

Innan vi inträdde i det dagliga rummet hade vi hunnit ett längre stycke på kärlekens bana, än vanligen älskande tillryggalägga på år och dag.

III.

»Pappa lilla! Här medför jag en gäst, som kan roa oss i vår enslighet.» Så tilltalade den unga frun sin i soffhörnet slumrande make. Benämningen »Pappa» var en djerf anticipation.

Jag var icke litet nyfiken att erfara, huru denne så kallade Pappa såg ut. Det var en liten gubbe på 5 och 60, pussig i kinderna, jemnrundad, korthalsad och fallen för slag. För öfrigt hade han så många tänder, som ett tre månaders gammalt barn, såg så beskedlig ut som Götheborgsbladet och dum som -- men jag vill icke falla i personligheter.

Nu begrep jag, hvarföre skjutsbonden gapskrattade, när det var fråga om denna mans produktivitet.

»Är herrn utländning?» frågade han, med blicken på min Hamburger-promenadfrack, som lemnat sockenskräddaren för trehne dagar sedan.

Jag ville gerna gälla för half Engelsman och svarade med min bästa, exotiska brytning:

"Goddam! Jag är visserligen född i Stockholm; men min uppfostran, min merkantila bildning har jag London att tacka för, if you please.»

„Det kan man ju höra, bästa min gubbe lilla!» inföll fru kammererskan, som varit ett halft år i pension i Götheborg och affecterade att vara fran-

sysk. »Herr Anderson har ju nästan glömt vår redikyl-svenska.» (Hon menade: vår ridicula.)

Jag tackade för denna kompliment med en bugning och sade på det förbindligaste: »Go to hell!„

»Herrn är således handlande,» ämnade patronen framkrysta; men orden bortdogo till hälften i en hastigt påkommen andtäppa.

»How-d'ye-do?» framdundrade jag.

Den lilla frun, som under tvenne års martyrskap lärt sig förstå dessa halfqvädna visor, agerade tolk med beundransvärd färdighet.

»Min älskade man,» sade hon — ty såsom alla fruntimmer, nämnde hon aldrig föremålet för sin afsky, utan under en mängd af smekord — »min älskade man vill veta, i hvilken branche af handelsvetenskapen herr Anderson extemporerar.» (Hon menade *excellerar*.)

»Min nådiga! Jag gör i kaffe, i socker, i bomull, i hudar — i alla toujoura varor; men jag är också Agent för Brandfasta Tändsticksfabrik.»

»Hör hit,» ropade jag åt bonden i förstugan. »Bär in tändstickorna!»

Den stora kistan blef rigtigt invältrad.

»Bevars,» sade patronen; »här äro tändstickor för barn och barnabarn.»

Vid denna anspelning suckade den stackars frun.

Jag slog upp låren och hade äran öfverlemna till

herr hofkammereren några hundrade tusen bundtar, som togos på prof och kontant betaltes.

Emellertid ordnades aftonmåltiden af den vackra kammererskan. När duktyget pålades, rodnade hon.

Under soupern tog samtalet en naturlig rigtning åt Kajsa Wargs ädla konst. Jag uppjagade hofkamrerens fantasi på det högsta genom mina beskrifningar om de Lybska metvurstarne, och lofvade att göra honom en present af ett dussin sådana. Från denna stund voro vi vänner i lif och död. Jag fick icke tala om att resa till närmaste gästgifvargård, hvilket heller aldrig varit min mening. Skjutsbonden affärdades. Ett rum iordningsattes för mig på öfra botten; och husets samtliga tjenstepersonal hade nog att göra för hela aftonen med att transportera den stora tändstickslåren uppför trappan.

Derefter blef fråga om mina resor. Jag prisade Hamburg och den engelska kursen. Hofkamreren ämnade sig till Köpenhamn att rådfråga dervarande berömda läkare angående sin andtäppa. Han bad mig uppgifva det bästa värdshus; och jag rekommenderade genast fru Heiligers Scandinaviska Hôtel, Springgaden N:o 39, hvilket antecknades.

Der ser du nyttan af kunskaper, käre läsare! Jag välsignade i tysthet min Götheborgske vän — om jag efter så kort bekantskap får hafva äran att

kalla honom vän — ty man kan icke vara nog tacksam mot sina lärare.

Hofkamreren sjelf hade i yngre år varit i Hamburg. Han frågade mig, hvad jag tyckte om Jungfernstieg. Jag sade att der var toujourt, men att jag icke i fruntimmerssällskap kunde närmare inlåta mig i samtal om detta beryktade ställe.

Derpå undrade han — och somnade i sin länstol.

Under det mannen snarkade, började jag med hans tillbedjansvärda maka denna stumma, hviskande konversation, som jag i det föregående så utförligt beskrifvit. Hon blef deraf icke mycket slugare, än hon varit förut, men ansåg mig dock för ogement interessant.

Till all lycka kunde jag, utom dessa mera svårfattliga meddelande, betjena mig af vissa termini technici, såsom min lärde vän kallade dem, d. v. s. vissa åthäfvor eller mimiska termer af den handgriplighet, att man icke kunde misstaga sig om deras mening.

Possessionaten snarkade och stånkade; svetten lackade utför hans panna; hans bröst häfde sig oroligt: han var synbarligen besvärad af elaka drömmar. Han mumlade en mängd orediga ord, som slutligen öfvergingo till det tydliga utropet:

»Sattsen har creverat!«

Härvid väckte han till ur sömnen och blickade vildt omkring sig.

Han hade drömt, att hela den satts af tändstickor, som han nyligen tillhandlat sig af mig, med ett förfärligt sprakande sprungit i luften.

»Min idiome,» sade den sköna frun (hon menade: idole), »du måste genast gå till sängs: der skall du sofva lugnare. Dessa små tupplurar i sittande ställning medföra alltid obehagliga drömmar. Gå in i sängkammaren: jag kommer straxt efter. Jag skall blott lysa den främmande herrn till sitt rum.»

Men gubben var vidskeplig. Han trodde på aningar och ingifvelser under sömnen, och kunde icke öfvervinna intrycket af sin dröm.

»En satts,» sade han, »måste crevera under natten, antingen den härnere eller den deruppe.» Han tänkte på de i tvenne hälfter fördelade tändstickorna.

»Om,» tillade han, »sattsen deruppe creverar, så knacka för all del i golfvet.»

Jag lofvade detta och tog godnatt.

IV.

Aldrig förekom hon mig mera tilldragande, än när hon, med stearinljuset i handen, beledsagade mig uppför trappan till andra våningen.

När dörren stängdes efter oss, slocknade ljuset af en besynnerlig tillfällighet. Ett ljus går lätt ut i drag.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Der vardt en half stunds tystnad, såsom det så imposant heter i en skrift, hvars namn jag icke kan erinra mig.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Då rusade gubben uppför trappan. När jag säger »rusade,» så får du, käre läsare, icke tänka dig en alltför snabb rörelse, såsom af en ångvagn eller en häst, som skenar. Du får icke inom dig göra det vanliga tillägget i romanstil »med blixtens snabbhet.» — Nej, min läsare, nicht zu hitzig! — Gubbens andtäppa var intet särdeles gynnsamt lokomotiv. Han måste göra halt på hvartannat trappsteg, för att flåsa ut.

Han hade drömt att jag knackade i golfvet.

Uppkommen låg framför honom — ett Egyptiskt mörker.

Han trefvade sig fram, men snafvade innan kort på ljuset, som fallit på golfvet.

»Håhå,» sade han, i det han med svårighet böjde sig och upphemtade detta fynd. »Nu skall jag oförtöfvadt vinna upplysning i saken.»

Så sagdt, skred han fram till den uppslagna tändstickslåren och grep en bundt, hvars alla hundrade stickor han på en gång strök mot väggen.

Ingen gnista till eld visade sig.

Han slungade de odugliga stickorna i kakelugnsvrån.

Med förtviflans mod pröfvade han en, två, tre — jag tror till och med hundrade bundtar.

Jag förblef lugn under allt detta experimenterande.

Jag var säker på mina tändstickor. Jag visste, att de gjorde skäl för namnet af den ort, på hvilken de blifvit tillverkade.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

V.

Morgonen såg den gamla herrn i ett slagartadt anfall, den unga frun i tårar, bedyrande jag vet icke hvad, och mig på skjutskärran.

Min till innehållet betydligt förminskade tändstickslår hade intagit sin vanliga plats i baksätet.

Hvar och en vet, hvar den vackra byn Pölsesnacka är belägen, så ryktbar för sina folkförsamlingar, på hvilka representanter utses för de stora reformmötena i Örebro.

Här var om aftonen en festmåltid arrangerad, till ära för ortens förnämste egendomsherre och väldigaste talare, en liberal adelsman af Spansk extraction, herr Gormo di Prata-Gito.

Alla resande blefvo betraktade som hedersledamöter och erhöllo inbjudningskort af hållkarlen.

Men händelsen fogade, att till Pölsesnacka — hvars aflägsna läge hindrar all lifligare freqvens — den dagen icke ankommit någon mer resande långväga ifrån, än min egen värda person.

Man kan då döma om det nästan utländska intryck, jag gjorde på församlingen, när jag inträdde i gästgifvargårdens salong.

Endast ställets helgd och det lugna, tänkande allvar, som den förestående diskussionens vigt utbredt öfver alla sinnen, kunde afhålla samtliga herrar ledamöter att utbrista i ett hurra.

På musikläktaren, der ortens damer trängdes, var en sensation, som icke låter beskrifva sig. Der pekades nedåt med fingrar och parasoller. När jag någon gång höjde mina oförskämda ögon till denna himmel, när min djerfva blick för några ögonblick dröjde vid en eller annan punkt i denna vintergata af jordiska stjernor, då bryddes den sålunda utmärkta från grannarne till höger och venster; då blef der ett rodnande, ett hviskande, ett kacklande, som fordom på Capitolium.

Jag erhöll naturligtvis hedersplatsen, till höger om den välborne herr di Prata-Gito.

Milde himmel, hvilken syndaflod af ord! Han hade, innan vi kommo till deserten, genomhäcklat Sveriges hela styrelsesätt, så väl i gross som i minut, alla embets- och tjenstemän, alla tidningsredaktörer och deras respektiva åsigter, allt det bestående och alla upptänkliga förslag till dess förbättrande — ja, intill de minsta bråkdelarne i det hvilande representationsförslaget.

Det var också hufvudinnehållet af hans nu följande tal, som varade en dryg timma, under hvilken jag hade tid att kokettera för damerna efter hjertans lust.

De närvarande herrarne ömsom gäspade, ömsom beundrade snitten af mina kläder.

Nu kom min tur att hålla föredrag. Jag harklade och började:

»Mina Damer och Herrar!»

Ett tacksamt sorl från läktaren belönade dessa mina första ord; ty den föregående talaren hade lemnat fruntimren utan afseende.

»Europa ligger i en födselvånda —„

»Bravo!» klang ur de fina struparne på läktaren. Denna liknelse begreps tydligt och slog an.

»Om tio år är det antingen republikanskt eller kosackiskt.“

»Hör! Hör!» ropade man, så att intet af mina ord skulle kunnat höras, om jag haft mycket af den sorten att andraga. Men min politiska lexa sjöng nu, ty värr, på sista versen. Jag hade blott ett enda kraftuttryck qvar. Derföre visade jag mig rörd, torkade mig med näsduken några minuter i ögonen och fortsatte med dämpad röst:

»Låtom oss derföre, varnade af tidens tecken, troget hålla tillsamman, och» — härvid höjde jag rösten till en stentorsstämma — »igenkänna hvarandra på det gemensamma fältropet: »Ned med presterna och aristokraterna!»

Hade åskan slagit ned ibland oss, hade verkligen hela min tändstickssatts creverat, så skulle intet större buller kunnat åstadkommas, än det, som nn höjdes af bifall till mitt tal. Läktaren hotade att nedstörta midt i bålarne under de konvulsiviska stampningarne deruppe.

Under hela oväsendet hade den Spanska aristokraten bibehållit sin besinning. Han var icke ens själeligt närvarande vid uppträdet, ty han var sysselsatt att läsa ett bref, som ett ridande bud, Gud vet hvarifrån, fört till honom.

Detta papper lemnades till cirkulation i salen. Det gick ur hand i hand till alla, utom till mig. Hvarje läsandes anlete förmörkades. Ur ögonen

sköt en blixt af förakt åt det håll, der jag stod; och brefvet öfverantvardades åt närmaste granne.

Sedan det gjort sin rund i salen, kastades det upp på läktaren. Samma cirkulation der; samma symptomer af missnöje mot mig! Ingen af damerna, icke ens den fulaste, bevärdigade mig numera med ett ögonkast.

Slutligen tillsades jag af kyparen på ett höfligt sätt att draga åt —ders.

Då förstod jag att brefvet förskref sig ifrån Kragerup. Den gamle Grums kunde icke glömma intrycket af sin obehagliga dröm, kunde icke förgäta den oro, som jag mot min önskan vållat honom. Han hade utspejat den väg, jag tagit, och grumsat något för sin vän Prata-Gito om bedrägliga tändstickor o. s. v.

VI.

Den sol, som nedgått föregående afton, lyfte sig icke på länge, för att bestråla någon för mig lycklig dag.

Från höjden af storhet och triumf hade jag på en gång nedfallit i ett djup af förödmjukelse.

Mitt följande lif var, en lång tid bortåt, en kedja af olyckor. Tändstickorna kunde omöjligt bli ackrediterade. Mången gång blef jag, i stället för

tändstickorna, gniden mot väggen och undfägnad med mustiga slängar; man kallade mig industririddare och påstod, att hela min lofliga handel var ställd på bedrägeri.

Snart upplöstes äfven det stora Brandfasta-Bolaget; och arbetet på fabriken inställdes, af brist på fabrikatets afsättning. Jag blef derigenom beröfvad min ståtliga Agent-titel och, hvad värre var, hela mitt stöd.

Beställningar på andra varor, som jag emellanåt mottog, kunde jag aldrig honorera. Hela min kredit blef tillintetgjord.

Jag flackade förgäfves från stad till stad, från by till by. Äfven min person och min umgängeskonst hade förlorat sin glans, såsom luggen på min frack. Herrarne beundrade mig icke mera: damerna voro hermetiskt slutna och läto sig icke intagas.

Öfverallt hade också den f—de Grums sina vänner, korrespondenter och kommissionärer, som sådde ogräs på min åker.

Som en turk är stolt öfver hornen af halfmånan, som sticka fram ur hans turban, så hofverade sig den värda Grums öfver sin nattmössa och öfriga hufvudprydnad. Han tycktes vilja tillgripa publicitetens medel, för att blifva odödliggjord, såsom Thors bockar, eller att af kommande slägter blifva insatt

i en stjernbild på himlahvalfvet — under Vädurens tecken.

O, fromma beskedlighet! Till hvilken antipodisk motsats af dig sjelf kan du icke drifvas omsider!

Som du rasar ett Numidiskt lejon! Som du skulle redaktionen af G . . . . . bladet rasa, om den blefve retad!

Emellertid möttes jag, såsom nämndes, öfverallt af en fruktansvärd otur. I Götheborg gjorde man narr af mina kläder, som skördat en så rättvis beundran både i Pölsesnacka och på Kragerup. I Stockholm kalfatrades mina politiska åsigter. I Upsala och Lund dref man med mina kunskaper om utlandet.

Jag hade förlorat tron på mina Engelska fraser, på lyckan — på allt.

Jag var nära förtviflans brant.

— — — — — — — — — — —

En afton vandrade jag utmed kanalen vid Motala. Jag tyckte mig höra vattnet sjunga en vaggvisa vid den store Platens graf — eller kanske det var min egen dödssång.

Tanken på döden började beständigt åtfölja mig, såsom en spiritus familiaris.

Hvarföre skulle jag icke dö? Ingen skulle efterlefva mig, för att sörja. Till och med min barn-

domsflamma hade glömt mig: hon hade räckt handen åt en välmående bagare.

Det var årsdagen af mitt besök på Kragerup. Jag hade icke ens penningar att dricka den vackra kammererskans skål. Jag ville nu åtminstone fira dagens minne genom ett bad. Det blå vattnet skulle svalka min brännheta panna för evigt: en gång nedkommen ämnade jag aldrig att åter lyfta hufvudet upp öfver det.

Jag stod på vippen att skutta i kanalen. — Då nalkades en betjent i Grumsiska livréet och med sorgflor om hatten. Han räckte mig ett bref, hvars innehåll jag här, ända till minsta staf-fel, reproducerar:

»Älskade John!

I Minn manns effterlämnade Fåtölj (bör läsas: portfölj) fann Jag ett nyss ankommet breff från hans ko-respondent (bör vara: korrespondent) i Mottalla. du vet at han altid hade sina spionner på dig, deraf fick Jag lyckligtvis vetta din Adress. Jag skrefver nu til dig för at låta dig vetta at nu är han död, Mitt gamla Monstherre. Han dog af apathie (rättas till apoplexie). Kom dorföre genast hitt, så

skal det lysa för Oss vid Enkårets slutt. 500 Banko inneslutta til resspengar.

Tutatå
(Skall vara: Tout à toi)
Cilla Grums."

»Minn lille John ber hellsa, han är i dag tre Månader.»

VII.

Mer än tvenne år hafva förflutit, sedan ofvanstående skrifvelse bestämde min framtid.

Jag är nu en lycklig familjfader och älskar icke mindre lille John Grums, än Bob, som bär mitt eget namn.

Jag har nu verkligen varit i Hamburg och på många andra toujoura resor. Derigenom har jag inhämtat närmare kunskap om utlandet, dess språk och öfriga förhållanden, än jag egde vid mitt första inträde i verlden; och jag hoppas, att du, benägne läsare, skall kunna skönja detta af mitt närvarande författarskap.

Mången gång, sedan jag blifvit bättre upplyst, har jag skrattat åt mina fordna misstag; men jag blyges dock så föga för dem, att jag här öppet biktat

dem för allmänheten. Må det hafva skett till denna höge gynnares nöje och nytta!

Jag bibehåller ännu min gamla kärlek för den älskvärda Cecilia och för — tändstickor. Till minne af, att dessa sednare en gång gjort min lycka, konsumerar jag årligen en oerhörd myckenhet deraf.

Slut.

EPILOG.

Tjufpojken

(träder fram och gör en knix för den vördade allmänheten).

Och nu farväl, högtärade publik!
Jag har dig underhållit som jag tror
Rätt angenämt, i tvenne timmars tid —
Kanhända ännu längre; ty på tiden
Jag aldrig nå'nsin varit rigtigt säker.
Jag vet blott, att bland dygnets många timmar
(Som jag, likt sjömän, mäter efter glas —
Och tömda flaskor) man står upp en gång,
Om ej med tuppen, dock med morgontuppar;
Att stundom man befinnes på tre qvart;
Att stundom ett-tu-tre, midt för vår näsa,
Ett nattskott smäller; att omtränt vid midnatt —
Då patrullera älskare och spöken,
Då vakar hemlig längtan, snarkar oskuld,
Då skådar månan flickornas mystèrer,
Då blodas nageln uppå mången hand,
Och hjulen gå — i bomullsspinneriet.

Dock nog om tiden. Väl, om den ej varit
För lång för dig! Väl om du icke dömmer
Till döden mina späda snillefoster!

O, döm dem icke hårdt, du ädle! Sänk
Dem ej, likt blinda kattungar, i hamnen,
J den kanal,
(gör en uttrycksfull doppnings-geste)
dit månget resultat
Af skaldens herdestund med oblid sångmö
Förpassas af en bildad allmänhets
Än pappersbrist, än praktiska kritik.
Nej, lyft dem upp till ärofullt kamratskap
Med din och allas älskling, Paul de Kock,
Din Venus, frigjord ifrån lagens klor
(Jag menar den der lilla Gefle-Venus)
Och hedersgubben Wadmans Lekochalfvar.
Eller (o, ljufva lott!) inlemma dem
J någon älskarinnas papillotter!
Så få de kyssa under nattens slöja
Den skönhets kind, inför hvars blick de ej
Om dagen våga träda. Sälla små!
Mer lyckliga än månskenspoesin
Som läses och som gör ett sådant intryck.
(uppspärrar munnen)
Fy, tusan! Nu jag narrat dig att gäspa,
Just då jag satt mig för att muntra dig.
Tillgif, du store, ärade publik!
(knäböjer)
Jag varit tråkig som ett riksdagstal,
En vattenkur, en ledande artikel

J Trosas veckoblad. — Måhända jag
På ännu flera ställen mig försyndat.
Men det är icke lätt att stå beständigt
Uti en komisk position, som nu.
(slår en kullerbytta och ställer sig på hufvudet)
Ehuruväl jag har bemödat mig
Att ifrån denna ståndpunkt skåda tingen,
Så vidt mig upphållsvädret det förunnat.
(reser sig stolt)
Välan, om denna genre dig misshagar,
Så, Herre! skall uppå min tjufpojksära,
Jag, liksom mången stor politisk hjelte,
Till nästa år ombyta färg och ton.
Jag hålla skall för dig en botpredikan
På första morgonen uti April.
I aska skall jag kläda mig och säck
Och doppa pennan uti helgadt bläck,
Och vårda stilen såsom Haquin Bager
Och dygdig bli som lilla mamsell Sager.
(bugar och försvinner).

Rättelser:

Sid.	32	rad.	1	uppifrån	*står:*	punschvilla;	*läs:*	punsch vi ha
„	34	„	13	„	„	midnattstunder;	„	midnattsstunder.
„	35	„	6 & 11	„	„	the;	„	thy.
„	36	„	4	„	„	och;	„	ack.
„	40	„	7	„	„	Den;	„	Det.
„	41	„	21	„	„	Pabricole;	„	Par Bricol.
„	45	„	2	„	„	pressent:	„	present.

Pris: 16 sk. B:co.

TRYCKT HOS N. J. GUMPERT & COMP.